

խարսխին վրայ, այն հար-արեւմտեան հողմը, որ առաջ միայն կատարէն կ'անցնէր. և վերին հար-արեւմտեան ալիզեանը ստորին հար-արեւմտեան արեւադարձից ըլլալով, պիտի տիրէ այն կղզեաց վրայ ձմեռուան ժամանակ, երբ փիքքօն փ" գտնուի, հան, դարուածեանց հիւսիսային կողմը : և Մորկաց կղզիներու վրայ կատարուած ենէն ութ օր վերջը, կ'ըսէ Մարիէ Տաւի, հար-արեւմտեան հողմերը, ծովուն մակերևութին վրայ կը զգացուին, և հոն կը կենան բաւական ամիսներ : Ինչ են այս հար-արեւմտեան հողմերը եթէ ոչ նոյները, որք առաջ միայն փիքքօ տի Թեննիֆային կը զգչէին, ապա աստիճանաբար իջան, և ծովուն մակերևութին վրայ զգալի եղան, արեւադարձից հանդարտութեանց սեպ. հական մրրիկներէն քիչ օր վերջը :

Մենք տեսանք արեւադարձից հողմոց ծագումը և անոնց իջման ժամանակի բեւեռային հողմոց հետ խաչանիշ հատումը որ կ'իջնայ ալիզեան ըլլալու : Եթէ վերին և ստորին ընթացից բարձրութեան մէջի եղած յարաբերութիւնը ի հիւսիս և ի հարաւ պահէին. եթէ փիքքօն հաւասարապէս հեռու գտնուէր ամառուան և ձմեռուան հանդարտութեանց առանցքէն, եթէ վերջապէս տեղը փոխելով պարագաները նոյն ըլլային, ձմեռուան եղանակին փիքքօյին վրայ ելլալով բեւեռային հիւսիսային հողմը պիտի ընդունէինք, ուր ամառը հար-արեւմտեան վերին ալիզեանը կը տիրէ : Ստուբանի կը կարծէ որ այս բանս ճշմարտուած կ'ըլլար, եթէ ճանապարհորդք ընականաբար աւելի ամառը յարմար գտնային 3740 մէզը բարձրութեան ելլալու :

Կը շարունակուի :

Յառաջողիմարիւն ի Պաղեստին. — Գերմանական ուսումնաթիւնք մը մանրամասն տեղեկութիւններ կու տայ՝ այս վերին ասիաց մէջ ի Պաղեստին եղած յառաջադիմութեանց վրայ :

Ասոր ապացոյց են գլխաւորապէս քաղաքաց մէջ բարձրացած բազմաթիւ շէնքերն :

Յելուսաղէմ ընակչաց թիւն գրեթէ և՛ ռապապտիկ եղած է 23 տարիէ ի վեր. հնացեալ կամ կործանեալ տուններն նորոգուեցան կամ նորէն շինուեցան. և հին քաղաքէն դուրս ի հիմաքաց արուարձաններ կան գտնուեցան. քաղաքն մասնաւորապէս զէպ յարեւմուտս կ'երկնայ :

Բէթլէհէմ նոր քաղքի մը երեւոյթ ունի. Եւֆրայի մէջ Եգիպտոսէ եկած Արաբք արուարձաններ շինեցին. քաղքին պարիսպն հիմնադրուած էր, խրամն լեցուեցաւ և շատ մը նոր տուններ, մթերանոցք և նոր շէնքեր կանգնուեցան. Ռանիւն, Նաւա-րէթ, Տիրերիա, Յոպպէ, Ռամալլահ և ուրիշ շատ գիւղաքաղաքք ընդարձակեցան

և գոգցես կերպարանափոխ եղան : Գրեթէ ամեն տուն ապակեայ սլառուհան ունի, որ 20 տարի առաջ սակաւագիւտ բան մ'էր : Ի Թենիւն և ի Նաղլուս նոր նաւարանք և զինուորանոցք կը տեսնուին. յառաջադիմութիւն կայ նաև քաղաքաց լուսաւորութեան, զանոնք մարտը պահելու, և քարայտակ ընելու մէջ. շատ շէնքերու վրայ ժամացոյցք դրուած են՝ հասարակաց ցուցնելու համար ժամերն, և քաղաքաց զոներն գիշերներն չեն փակուիր : Ներքին է հիմազանգակահարութիւններս տոնէից եկեղեցեաց մէջ, յորոց ոմանք նորոգուեցան, և ոմանք ալ ի հիմանց կառուցան գիւղերու մէջ, ինչպէս նաև շատ դպրոցք և սինակոկայք Երուսաղէմի մէջ :

Ճահճաց ջրերն Երուսաղէմ բերող աղուգան, որ Սողոմոնի ջրամբարք կը կուշուի, բարձրացաւ և մինչև Տանարի հրապարակէ հասաւ : Ոչինչ նուազ յառաջագիմութիւն եղած է նաև մշակութեան կողմանէ :